

Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 - 3. vaiheen osallistumis- ja arviointisuunnitelma

KH 08.01.2024 § 9
5/10.02.00/2024

Valmistelija

Jaakko Kuronen, kunnanjohtaja, p. 040 661 6885
Petri Miettinen, tekninen johtaja, p. 040 661 4342

Pohjois-Savon maakuntakaava 2040, 3. vaihe, vety, aurinko ja kauppa on tullut vireille. Pohjois-Savon maakuntahallitus on hyväksynyt kokouksessaan 27.11.2023 (157 §) vireilletulon ja maakuntakaavan 2040 3. vaiheen osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville asettamisen maankäyttö- ja rakennuslain 63 § mukaisesti. Lausunnot ja mahdolliset mielipiteet pyydetään toimittamaan 19.1.2024 mennessä.

Joroisten kunnan kannalta kaksi 3. vaiheen aihealueista, aurinkoenergia ja vetytalous, ovat hyvin tärkeitä ja ajankohtaisia teemoja.

Kuten osallistumis- ja arviointisuunnitelman selostuksessa todetaan, alueidenkäytönsuunnittelussa on varauduttava uusiutuvan energian määrän ja osuuden lisäämiseen. Joroisissa tämä kehitys tapahtuu jo nyt. Tällä hetkellä yhteensä yli 700 ha suo-, metsä- ja peltoalueille on jo rakennettu, luvitettu tai jätetty lupahakemus aurinkoenergian tuotantolaitoksen rakentamiseksi. Kolmen suurimman voimalan osalta odotetaan investointipäätöksiä vuoden ensimmäisellä neljänneksellä. Mikäli hankkeet etenevät suotuisasti, otettaneen ainakin osa niistä energiatuotantoon jo ennen kuin maakuntakaavan 3. vaihe hyväksytään loppuvuodesta 2025.

Valtakunnallista tai seudullista ohjeistusta tai lainsäädäntöä erityisesti teollisen mittakaavan aurinkoenergian rakentamisesta koskien ei vielä ole. Joroisissa tähän havahduttiin noin vuosi sitten ja kunnassa aloitettiin Maankäytön kehityskuva 2040 – uusiutuva energia -nimisen suunnitelman laatiminen. Kunnanvaltuusto hyväksyi suunnitelman joulukuussa 2023. Joroisten maankäytön kehityskuva vuoteen 2040 saakka on strateginen suunnitelma siitä, millä edellytyksillä Joroisten kunnan alueella suositellaan toteutettavaksi laajamittaista uusiutuvan energian tuotantoa voimalan koko elinkaari huomioiden. Suunnitelma koostuu selostusosasta ja energiakartasta. Suunnitelmaa noudatetaan ohjeena ja suosituksena kaavoitettaessa ja luvitettaessa laajamittaisia uusiutuvan energian tuotantohankkeita Joroisten kunnan alueella. Suunnitelman tavoitteena on lisätä maanomistajien ja kuntalaisten oikeuksien, etujen, tiedonsaannin ja tasa-arvoisuuden toteutumista hankkeissa.

Joroisten kunta toivoo, että Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 3. vaiheen laadinnassa huomioidaan Joroisten kunnan laatimassa Maankäytön kehityskuva 2040 suunnitelmassa esitetyt periaatteet aurinkovoimaloiden sijoittumisen ja rakentamisen edellytyksistä.

Itä-Suomen tuulienergian tuotannon kehittymisen kannalta ainakin lähitulevaisuus näyttää synkältä. Valtatie 5 näyttää rajaavan itäpuolelleen vyöhykkeen, jolle tuulivoimaa ei Savossa pystytä rakentamaan lainkaan. Kielletty alue ulottuu paikoitellen jopa valtatie länsipuolelle saakka, kuten Leppävirran Korpisenkankaalle suunnitellun tuulivoimapuiston osalta havaittiin.

Aurinko- ja tuulivoima sekä vetytalous, ovat kaikki nyt käynnissä olevan energiamurroksen perustaa. Energiamurros on ennen kaikkea mahdollisuus. Itä-Suomen ei tuulivoiman rakentamisen vaikeuksista huolimatta tule jättää tuota mahdollisuutta käyttämättä. Mahdollisuus tarkoittaa sitä, ettei pelkkä uusiutuvan energian tuotanto alueella ole riittävä tavoite, vaan tavoitteena tulee olla uusiutuvaan energiaan perustuva yhteiskunta, joka tuottaa, käyttää ja jalostaa energiasta arvoa ja työtä Itä-Suomeen. Uusiutuva energia tulee nähdä raaka-aineena, jonka jalostusarvo tulee nostaa paikallisesti mahdollisimman korkealle.

Vetytalous on fossiilitalouden seuraaja. Vety on keino varastoida energiaa kaasun muodossa ja vetyä voidaan käyttää energiaraaka-aineena useissa eri kohteissa. Kaikenlaisen energian varastoimisen tarve korostuu tulevaisuudessa. Mitä enemmän aurinko- ja tuulivoiman kaltaiset voimakkaasti vaihtelevat tuotantomuodot tuottavat sähköä, sitä suuremmaksi kasvaa varastoinnin ja joustojen tarve.

Valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaan Suomi tavoittelee johtavaa asemaa Euroopan vetytaloudessa. Yritysten, kuntien ja muiden toimijoiden välinen yhteistyö on keskeisessä asemassa Suomen vetytalouden kehittämisessä. Emme vielä tiedä tarkkaan, kuinka tämä tulee käytännössä toteutumaan. Gasgridin laatiman yhden skenaarion mukaan vety tulee kulkemaan erillisessä infrastruktuurissa paikallisesti ja se säilötään paikallisiin varastoratkaisuihin. Näitä paikallisverkostoja yhdistetään kansalliseksi vetyverkostoksi ja olevaa kaasuinfrastruktuuria pyritään hyödyntämään verkoston laajentamisessa. Suurevetyhankkeet etenevät, kun kansallinen vetyverkosto yhdistyy Keski-Eurooppaan ja Ruotsiin.

Vetytalous on siis hyvin todennäköisesti osa Suomen perusinfrastruktuuria vuoteen 2040 mennessä. Valtateiden, rautateiden ja sähkönsiirtolinjojen rinnalle Pohjois-Savon maakuntakaavaan tulee siis nousemaan uusi merkintä, vedyn siirtolinja. Kuten edellisessä kappaleessa mainittiin, on vedyn siirtolinjoissa kaksi tasoa, paikallinen ja kansallinen. Kun ajatellaan näitä tasoa suhteessa kaavatasoihin, voidaan todeta, että maakuntakaavatasolle tulisi nostaa teollisuuskombinaattien ja/tai kaupunkien väliset maakunnalliset ja ylimaakunnalliset siirtolinjat. Maankäytön suunnittelussa kestävä kehitys toteuttaisi malli, missä vedyn siirtolinjat noudattaisivat olevia liikenne- tai siirtoyhteyksiä. Käytännössä Fingridin kantaverkko olisi näistä sellainen, jossa muuta maankäyttöä ja rakentamista on jo rajoitettu. Pohjois-Savossa 400 kV:n sähkölinjat kulkevat Mikkelistä Joroisten kautta Iisalmeen ja Joroisista erkanevat haara Pieksämäen kautta Jyväskylään. Näillä linjauksilla Itä-Suomi ja Pohjois-Savo voisivat liittyä kansalliseen vedynsiirtoverkkoon sekä etelään Lappeenrannan suuntaan, että länteen Tampereen suuntaan.

Joroisten kunta toivoo, että Pohjois-Savon maakuntakaavan 3. vaiheessa selvitetään mahdollisuudet vedynsiirtoverkkoon tilavaraukselle edellä kuvatun mukaisesti.

Kaavamateriaalit ovat ladattavissa internetsivuilta www.pohjois-savo.fi/psmk2040.

Esittelijä	Kunnanjohtaja Jaakko Kuronen
Päätösehdotus	Kunnanhallitus antaa yllä olevan esittelytekstin lausuntonaan Pohjois-Savon maakuntaliitolle 3. vaiheen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.
Päätös	Kunnanhallitus hyväksyi kunnanjohtajan päätösehdotuksen.

